

Verslag panelbijeenkomst DNB Toezichtverantwoording 2008 op 8 april 2009

Verslag van de panelbijeenkomst over de door DNB opgestelde Toezichtverantwoording 2008. De vertegenwoordigers van de representatieve organisaties geven via dit overleg advies naar aanleiding van de verantwoording. De instemmingbevoegdheid ligt bij de ministers van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Aanwezig:

- Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)
- Vereniging Internationaal Management Services (VIMS)
- Travelex Bank N.V.
- Raad van de Effectenbranche (REB)
- Dutch Fund and Asset Management Association (Dufas)
- Zorgverzekeraars Nederland (ZN)
- Verbond van Verzekeraars (Verbond)
- FOV
- Euronext
- Namens Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen, Unie van Beroepspensioenfondsen en Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen

Ministerie van Financiën

Mevrouw mr. H.C.T.M. Borburgh

De Nederlandsche Bank

Mevrouw ir. S. Butzke MBA (voorzitter)

De heer drs. R.P. Kleijwegt

De heer mr. Th.J.M. Roos

De heer drs. J.R. Heuvelman

De heer drs. P. van der Voort RA

De heer ir. H.M. Kooy (secretaris)

De heer drs. L.J. Schröder

1. Welkom door Mevrouw Butzke

Mevrouw Butzke heet iedereen welkom bij de panelbijeenkomst en introduceert de deelnemers van DNB.

2. Vaststellen agenda

Mevrouw Butzke herinnert dat tijdens de evaluatie van het functioneren van het adviserend panel is afgesproken dat beleidsinhoudelijke onderwerpen op de agenda kunnen worden geplaatst. Van de sectoren zijn geen voorstellen hiervoor ontvangen. DNB heeft agendapunt 5, overige onderwerpen, opgenomen, waarbij zal worden ingegaan op de effecten van de kredietcrisis op DNB als toezichthouder.

3. Status actielijst en adviezen

De pensioenkoopels vragen wanneer onderwerpen inzake punten 29 en 30 op de actielijst met de sector worden besproken. De heer Heuvelman antwoordt dat DNB hier zeker op terugkomt, maar dat deze onderwerpen op dit moment in verband met de crisis niet de hoogste prioriteit hebben. De heer Van der Voort vult aan dat punt 29 zou worden meegenomen bij de herbezinning op de heffingssystematiek. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer deze herbezinning plaatsvindt. Mevrouw Borburgh (Financiën) geeft aan dat Financiën op dit moment een discussiestuk opstelt met uitgangspunten en eerste gedachten voor verbetering. In juni worden alle partijen uitgenodigd voor een overleg in de eerste helft van september dit jaar. In de eerste helft van augustus volgt een nota.

Mevrouw Butzke stelt voor om door te gaan naar de adviezenlijst.

De REB geeft aan dat hij in de adviezenlijst niets terugvindt over het geven van inzicht in de wijze van verdeling van de kosten van DNB tussen de centrale bank en de toezichthouder. De REB geeft aan dat er meer transparantie gewenst is over de verdeling van overhead van DNB tussen de toezichttaken en de overige taken van DNB. Mevrouw Butzke licht toe dat DNB twee publieke verantwoordingsdocumenten kent: i) de ZBO-verantwoording en ii) het Jaarverslag. DNB heeft niet het voornemen om hier andere overzichten aan toe te voegen. De heer Kooy vult aan dat de DNB-brede begroting inzicht verschaft in de verdeling van de overhead. Dit document wordt gepubliceerd op de website van DNB.

Verder vraagt de REB naar de herkomst van de post inzake export krediet- en investeringsverzekering. Mevrouw Butzke geeft aan dat de post export krediet- en investeringsverzekering te maken heeft met een aparte taak van DNB als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). De kosten van deze taak worden volledig door de overheid vergoed. Overigens is deze taak medio 2008 beëindigd.

Dufas adviseert om inzicht in de kostenontwikkeling van de afgelopen 5 jaar te geven en niet een historie van 2 jaar zoals nu in de verantwoording van de toezichthouder is te vinden. De heer Van der Voort geeft aan dat er in de periode van vijf jaar verschillende systemen zijn gehanteerd voor het berekenen van de kosten. Dit maakt de kosten over de afgelopen vijf jaar op activiteitsniveau niet vergelijkbaar en daarom weinig zinvol. Dufas merkt op dat een breuk in de getallenreeks met een voetnoot onder de tabel kan worden toegelicht en volhardt in zijn advies, met de volgende toelichting. De wet toezicht op beleggingsinstellingen is in 2005 is herzien en is het systeem van vergunningen per beleggingsinstelling vervangen door een systeem van een vergunning per beheerder. Doelstelling was een reductie van administratieve en toezichtlasten. In 2006 zijn hogere kosten geaccepteerd in verband met de afhandeling van de door de nieuwe wet noodzakelijke nieuwe vergunningaanvragen van beheerders. In 2007 zijn de begrote kosten van dit toezicht tegen de verwachting in niet gedaald. Daarom is een meerjarig overzicht voor alle kostensoorten toch gewenst, ondanks de trendbreuk in de systematiek, aldus spreker. De heer Van der Voort zegt toe om de mogelijkheden te bezien.

De REB wijst op punt 41 van de adviezenlijst en vraagt naar de status. Mevrouw Butzke geeft aan dat er nog niet is bepaald hoe DNB de gewijzigde RJ-regels voor het berekenen van de pensioenlasten in de toekomst gaat toepassen. Dit wordt momenteel onderzocht.

De REB wijst op advies nummer 44 en meldt dat de REB of REB leden niet akkoord gaat met de interpretatie van het Ministerie van Financiën. De sector zal tegen de heffingen voor 2008 bezwaar aantekenen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Mevrouw Butzke geeft aan dat hierbij de adviezenlijst is besproken. De heer Van der Voort memoreert het aanvullende advies met betrekking tot het geven van inzicht in de kostenontwikkeling, van de toezichthouder over de laatste 5 jaar.

4. Toezichtverantwoording DNB 2008

Mevrouw Butzke introduceert dit agendapunt. De ZBO-verantwoording DNB 2008 is op 23 maart j.l. naar de panelleden verzonden. De operationele toezichtkosten van DNB in 2008 waren grosso modo conform het budget. Desondanks waren de totale toezichtkosten EUR 17 miljoen lager dan begroot. Dit is toe te schrijven aan lagere pensioenlasten als gevolg van toepassing van RJ271. Bij de voorliggende ZBO-

verantwoording moet worden opgemerkt dat de daarin beschreven ontwikkelingen rond de financiële crisis de situatie tot en met 13 maart weergeven. De ontwikkelingen sindsdien zijn dus niet meegenomen.

De heer Van der Voort geeft een technische toelichting, waarin wordt ingegaan op de resultaten, kosten en financiering van het toezicht in 2008 (zie verstrekte presentatie).

De NVB merkt op dat Open Boek duidelijk is verbeterd, maar de sector ziet nog steeds heel graag de datum van vaststelling van een regeling terug in de toepassing.

Met het oog op de crisis vraagt de REB hoe hoog DNB de risico's schat inzake de aansprakelijkheid van DNB voor haar handelen. De heer Kleijwegt geeft aan dat DNB dat risico vooralsnog laag inschat. De heer Kooy licht toe dat eerder aan het panel is voorgelegd om een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Destijds is door het panel geadviseerd dit niet te doen. Het maximale risico voor DNB is 10% van de totale toezichtbegroting per aansprakelijkheidsgeval. Het Verbond bevestigt dat inderdaad is geadviseerd om, gezien dit beperkte risico, af te zien van het afsluiten van een verzekering. Mevrouw Butzke geeft aan dat de voorzieningen genomen door de toezichthouder inzake aansprakelijkheidsrisico's een goed beeld geven van de inschatting van DNB van deze risico's. Momenteel zijn er geen voorzieningen genomen.

De REB geeft aan dat hij overlap ziet van het integriteittoezicht van DNB op vastgoedinstellingen met het toezicht van de AFM in het toezicht op de integriteit van vastgoedinstellingen door DNB. Het gaat hier immers om gedragstoezicht, aldus spreker. De heer Heuvelman vraagt om concrete voorbeelden te melden, zodat DNB en de AFM doublures kunnen voorkomen. De heer Roos vult aan dat het hier gaat om toezicht op de integriteit van de bedrijfsvoering van instellingen en dus om prudentieel toezicht, geen gedragstoezicht. Gedragstoezicht ziet toe op het externe handelen van een instelling.

Het Verbond adviseert DNB om in haar toezicht zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande rapportage-instrumenten. Spreker begrijpt uiteraard dat er, gezien de kredietcrisis, op dit moment meer informatie wordt opgevraagd, maar verzoekt om additionele rapportages toch tot een minimum te beperken en hierbij aan te sluiten bij wat al aan informatie binnen de instellingen beschikbaar is. De heer Roos geeft aan dat nu actuele cijfers worden uitgevraagd aangezien normaliter de gegevens sterk gedateerd zijn. De FOV en ZN ondersteunen het signaal van het Verbond. De heer Kleijwegt begrijpt het onderliggende thema, maar stelt dat hij het in de kern oneens is met dit signaal. Onder de huidige marktomstandigheden is het zeer belangrijk om actuele en vergelijkbare informatie voor handen te

hebben. Aangezien de marktpartijen op verschillende wijze informatie definiëren en interpreteren is het voor de toezichthouder niet altijd mogelijk om aan te sluiten bij interne managementinformatie van marktpartijen. Van de toezichthouder wordt verwacht dat vergelijkbare situaties op een vergelijkbare manier worden behandeld. Daarbij is een actueel beeld van de situatie essentieel. Het Verbond reageert dat deze nuance ook was vervat in het advies.

De REB blijft grote problemen houden met het toepassen van de CRD voor beleggingsondernemingen die de eis tot vermogensscheiding volledig hebben doorgevoerd (zie ook advies 42). Mevrouw Borburgh (Financiën) meldt dat het ministerie een advies van DNB op dit punt afwacht. Financiën heeft op dit moment nog geen zicht op de stand van zaken. De REB vraagt of hij bij dit traject kan worden betrokken. Mevrouw Borburgh antwoordt dat Financiën dit zal meenemen.

Travelex vraagt of de opmerkingen van DNB over de versnippering van het toezicht op geldtransactiekantoren vooral betrekking heeft op de shop-in-shop situaties. De heer Roos bevestigt dit. Travelex vult aan dat het belangrijk is om te kijken naar de kwaliteit van de shop waarin dit wordt ondergebracht. De heer Roos geeft aan dat DNB de toezichtcapaciteit risicogebaseerd inzet. Op dit moment wordt gericht naar onderhavige problematiek gekeken.

De heer Kleijwegt geeft een toelichting op de onderliggende overschrijding van de begrote kosten voor het banktoezicht in 2008. Naast de ontvlechting van ABN AMRO hebben ook crisismonitoring en interventies bij banken hoge kosten met zich mee gebracht. De overschrijding kan dus niet alleen aan ABN AMRO worden toegerekend.

De REB vraagt naar de actuele raming van de pensioenlasten in 2009. De heer Kooy antwoordt dat er volgend jaar een tekort zal zijn van ongeveer EUR 6 miljoen als gevolg van de RJ-berekening ultimo 2008. Dit komt tot uitdrukking in de verrekening in 2010 waarin het exploitatieresultaat van 2009 wordt meegenomen. De REB heeft de voorkeur voor een berekening die de kosten meer stabiliseert. De REB geeft aan dat de jaarlijkse fluctuatie kan betekenen dat toe- en uittreedende partijen kosten in rekening gebracht krijgen die geen betrekking hebben op de periode waarin zij onder toezicht stonden. Te overwegen was geweest om een deel van de vrijval in 2008 apart te zetten voor tegenvallers in komende jaren. Dufas roept in herinnering dat de overweging voor deze regeling indertijd was om in een bepaald jaar toe- en uittreedende partijen niet ten onrechte te laten profiteren van eerdere positieve baten dan wel ten onrechte op te zadelen met kosten die niet zij veroorzaakt hadden; dat blijkt nu in aanzienlijke mate ten koste te gaan van de voorspelbaarheid van de rekening voor bestaande marktpartijen en dat is iets dat bij

de evaluatie van de kostenregeling aan de orde kan komen. De NVB constateert dat de echte impact op de cijfers uitgaat van herberekening rond pensioenen en niet van de feitelijk meer of minder gemaakte toezichtkosten en verwijst naar de nog te voeren discussie over een nieuwe kostenberekeningssystematiek. In die discussie zou met name moeten worden gestreefd naar stabiliteit voor marktpartijen, met een oplossing voor deze instabiele/fluctuerende pensioenkosten.

De REB merkt op dat het overzicht van de CBB-effecten in de presentatie veel inzicht geeft. De REB vraagt of de pensioenbaten ook zijn verwerkt in de aanvullende bijdragen. De heer Kooy bevestigt dat dit voor de bijdragen in 2008 inderdaad het geval is.

Naar aanleiding van de opmerking op pagina 37 van de verantwoording over de forse stijging van het aantal vvgb's in 2008 voor deelnemingen in beleggingsondernemingen en beheerders van instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe), vraagt Dufas of er ook andere oorzaken zijn dan een inhaalslag na de overheveling van deze taak van de AFM naar DNB. Daarnaast vraagt Dufas of DNB in het overzicht met behandelde vvgb's ook de vvgb's kan opnemen die in voorgaande jaren door de AFM zijn afgehandeld. Mevrouw Butzke antwoordt dat DNB op de eerste vraag terugkomt en dat gekeken zal worden naar de mogelijkheid om de tweede vraag met ingang van volgend jaar in te vullen.

De pensioenkoepels refereren aan de alinea op pagina 29 van de ZBO-verantwoording inzake de herverzekerde pensioenfondsen. Spreker vraagt waarom de AA- rating als norm gehanteerd wordt. De heer Heuvelman geeft aan dat deze grens destijds in overleg met de sector is vastgesteld. Echter, gezien de consequenties voor de betreffende pensioenfondsen wordt dit opnieuw bekeken. De fondsen hebben uitstel gekregen voor het indienen van een herstelplan tot DNB hierover een besluit heeft genomen, aldus de heer Heuvelman. De Pensioenkoepels vragen wanneer hier meer informatie over beschikbaar is. De heer Heuvelman antwoordt dat het gezien de huidige drukte binnen het pensioentoezicht lastig is om nu een termijn te geven. Het Verbond onderschrijft de opmerkingen van de pensioenkoepels en adviseert DNB om de inzet van de rating te bezien, gezien de effecten op de pensioenfondsen. De pensioenkoepels onderschrijven dit advies.

ZN vraagt of het overzicht in bijlage 3 van de ZBO verantwoording 2008 ook voor zorgverzekeraars kan worden gegeven, eventueel in een aparte brief.

Het Verbond vraagt naar de eerste ervaringen van DNB met de internationale toezichtcolleges. De heer Roos geeft aan dat deze colleges voor verzekeraars nog niet geïmplementeerd zijn, maar dat er wel reeds

coördinerend overleg tussen toezichthouders uit de betrokken landen plaatsvindt. Dit soort overleg neemt steeds meer in belang toe. De heer Kleijwegt vult aan dat er colleges voor banken zijn opgesteld in twee soorten gremia; gremia in wereldwijd verband en Europees verband. In Europees verband wordt momenteel gewerkt aan een verdergaande verheldering van de bevoegdheden van de betrokken toezichthouders. De toegevoegde waarde van de colleges is groot. Middels de colleges wordt er veel meer informatie tussen de toezichthouders gedeeld. Host-toezichthouders worden beter betrokken bij de gang van zaken bij banken.

Het Verbond verwijst naar bladzijde 25 van de ZBO verantwoording 2008 over de kwaliteit van rapportages van verzekeraars. Het Verbond kondigt een brief voor DNB aan waarin zij vraagt om nuancering van een eerdere algemene brief van DNB. De voorliggende ZBO verantwoording geeft een veel genuanceerder beeld. Vervolgens verwijst het Verbond naar bladzijde 42 van de ZBO verantwoording 2008 over de 'Wet van 9 oktober 2008'. In het kader van het eerdere advies van het Verbond over extra rapportages vraagt het inzake bijzondere maatregelen in acht te nemen dat dit daadwerkelijk bijzondere omstandigheden zijn en de maatregelen ook tijdelijk.

Naar aanleiding van de passage op bladzijde 21 van de ZBO verantwoording 2008 over zorgverzekeraars, merkt ZN op dat naar haar oordeel de opmerking over de kwaliteit van de administratieve organisatie van zorgaanbieders niet klopt. Verder is ZN niet bekend met het genoemde onderzoek. ZN wordt hier graag over geïnformeerd. De heer Roos licht toe dat hier wordt gerefereerd aan vragen die toezichthouders in onderlinge afstemming hebben gesteld aan zorgverzekeraars. Daarbij werd dit beeld bevestigd. ZN merkt op dat dit op bladzijde 21 wat kort door de bocht is verwoord.

Naar aanleiding van het overzicht op bladzijde 38 merkt de REB op dat hij er vanuit gaat dat de 33 ingetrokken aanvragen niet dezelfde zijn als de 33 aanvragen in de categorie Overig Wft.

De REB wijst verder op bladzijde 42 van de ZBO verantwoording 2008 en geeft aan dat de sector groot voorstander is van handel via een gereguleerde markt. Vervolgens wijst de REB op bladzijde 43 van de ZBO verantwoording 2008 en vraagt of de sector het betreffende rapport van de evaluatie mag inzien. De heer Roos geeft aan dat het nog niet duidelijk is in welke vorm gerapporteerd zal worden, maar geeft aan dat de uitkomsten gedeeld zullen worden met de sector.

De REB wijst op bladzijde 44 van de ZBO verantwoording 2008 en geeft aan dat de laatste zin de feiten niet juist weergeeft; de heffingssytematiek is aangepast **na** overleg met de sector en niet **in** overleg met de sector, aldus spreker.

Naar aanleiding van opmerkingen over het toezicht op covered bonds merkt de heer Kleijwegt op dat er een uitgebalanceerde manier is gevonden, ook met het oog op de kosten van dit toezicht. Dit toezicht wordt te zijner tijd geëvalueerd. Als er signalen zijn dat het anders of beter kan, is DNB graag bereid om hierover door te praten.

5. Overige onderwerpen: Effecten crisis DNB en Toezicht

De heer Kleijwegt geeft een toelichting op de consequenties van de kredietcrisis voor DNB. De crisis in de financiële sector is verdiept met het faillissement van Lehman Brothers. De crisis in de reële economie zorgt voor een volgende verdieping van de crisis in de financiële sector. De autoriteiten doen er alles aan om de negatieve effecten van de crisis te mitigeren. De druk op de organisatie van DNB is in het eerste kwartaal van 2009 niet afgenomen. Op dit moment wordt bekeken hoe DNB de effecten van de crisis op korte termijn kan opvangen. Daarbij wordt vooral gekeken naar tijdelijke inzet; de huidige formatie is niet ingesteld op een crisis van deze omvang. Ook zal moeten worden nagedacht over de consequenties op langere termijn. In de G20 wordt bijvoorbeeld gesproken over het intensiveren en verbreden van toezicht. Intensiever toezicht betekent overigens niet automatisch duurder toezicht. DNB zal ook kijken naar de wijze waarop toezicht is ingericht. Echter, het toezicht zal zeker niet goedkoper worden. De structurele consequenties zijn op dit moment nog niet duidelijk.

Het Verbond geeft aan dat het in 2008 al het advies heeft gegeven om de ingezette besparing op toezicht niet door te zetten gezien de ontwikkelingen in de financiële sector. Inzake Solvency 2 geeft spreker aan dat het aantal consultation papers vanuit de CEIOPS aanzienlijk is. Dit levert zowel voor de sector als voor DNB extra werk op, wat lastig is gezien de druk die de crisis toch al met zich mee brengt. De heer Kleijwegt beaamt het dilemma, maar geeft aan dat er op dit moment niet veel keus is gezien de omstandigheden. De heer Roos geeft aan dat er binnen DNB de beleidsdivisie verantwoordelijk is voor de voorbereiding op nieuwe regelgeving. Daarnaast is ook het uitvoerende toezicht druk bezig met de voorbereiding op Solvency 2. Het Verbond meldt dat bij verzekeraars veelal dezelfde mensen bezig zijn met de crisis en de voorbereiding op Solvency 2.

De NVB vraagt of al bekend is wat de orde van grootte zal zijn van de uitbreiding van toezicht. De heer Kleijwegt antwoordt dat daar nog geen zicht op is.

De REB vraagt of en hoe de sector hierbij wordt betrokken. Mevrouw Butzke vult aan dat de omvang van de toezichtbegroting in 2010 in het najaar van 2009 via de conceptbegroting ter advisering aan de sector

wordt voorgelegd. Voor 2009 zullen aanmerkelijke overschrijdingen tijdig aan de verantwoordelijke minister worden gemeld, waarbij de sector hierover wordt geïnformeerd.

De REB vraagt of er ook informeel overleg mogelijk is, aangezien de sector veel ideeën heeft over de toekomstige inrichting van het toezicht. De heer Kleijwegt geeft aan dat er met de banken regelmatig beleidsoverleg wordt gevoerd, waarin dit soort zaken kunnen worden besproken. Ook de REB zou graag een dergelijk overleg hebben.

De NVB onderschrijft dat, gezien de marktontwikkelingen in de financiële sector en de reële economie, de discussie over nieuwe vormen van toezicht zich in een volledig ander kwadrant bevindt en dat dit mogelijke consequenties zal hebben voor de kosten van het toezicht. De sector deelt de bijzondere zorg van DNB omtrent de ontwikkelingen.

Dufas vraagt of er al een inschatting gegeven kan worden voor eventuele onder of overschrijding van de kosten in het 1^e kwartaal van 2009. Mevrouw Butzke geeft aan dat DNB daar nog niets over kan zeggen aangezien de cijfers nog niet zijn afgestemd met de directie. Bovendien tracht DNB mogelijke overschrijdingen van de kosten in de rest van het jaar goed te maken. Ten slotte acht spreker het niet verstandig om af te wijken van de reguliere procedure waarin een dreigende significante overschrijding van de kosten onverwijld gemeld zal worden aan de verantwoordelijke minister.

De heer Van der Voort geeft een samenvatting van de adviezen (zie bijlage, Lijst met adviezen).

6. Rondvraag

De NVB merkt als generiek punt van zorg op dat er een trend zichtbaar lijkt waarin de toezichthouder zich steeds vaker waagt aan het zélf invullen van open normen onder de term leidraad of good practices. De NVB vindt het belangrijk dat die normen open blijven, ter invulling door marktpartijen, en de toezichthouder op dat punt juist terughoudend opereert.

Mevrouw Butzke rondt de bijeenkomst af en meldt dat:

- de presentatie aan de deelnemers zal worden verstuurd;
- binnen twee weken het conceptverslag wordt verstuurd aan de deelnemers. Commentaar op het conceptverslag moet binnen twee weken na datum van verzending van het verslag door DNB zijn ontvangen.

Bijlagen:

1. Actielijst adviserend panel (gezamenlijke lijst voor alle panelbijeenkomsten): naar aanleiding van overleg op 8 april 2009 zijn actiepunten 032 en 033 toegevoegd.
2. Lijst met voortgang adviezen (gezamenlijke lijst voor alle panelbijeenkomsten): naar aanleiding van overleg op 8 april 2009 zijn adviezen 049 en 051 toegevoegd.